

Ádám Szilamér

A PUNCSOS ÉLET KILÁTÁSAI

Mucha Dorka debütáló kötetét,¹ bevallom, egy kis gyanakvással vettem a kezembe, méghozzá a fülszöveggént megjelenő neves írók (Péterfy Gergely, Grecsó Krisztián, Totth Benedek) határozottan dicsérő szavai ellenére, melyek olyan erőteljes állításokat tesznek a könyvről, mint: „Az utóbbi évek egyik legerősebb debütálása.” (T .B.), vagy „Újszerű, szókimondó, bátor.” (P. G) Az említett szerzők közül Grecsó Krisztián maradt a legvisszafogottabb, és tömör ajánlásában rövid jellemzést ad Mucha írói stílusáról. És ha már szóvá tettem, nem mehetek el amellett sem, hogy megjegyezzem: mennyire károsnak tartom az ilyen felbélyegzéseket, hiszen manipulatíván hatnak az olvasóra, épp ezért hajlamosabbak vagyunk megengedőbbek lenni a könyv kapcsán, hiszen mégis csak híres írók mondták azt, hogy mennyire jó könyv. Persze a piac logikáját nem érdekli az olvasó vagy az olvasó gondolatai, sem az értük aggódó kritikuse, csak az eladások pörögjenek. De igazuk volt-e a fent említett szerzőknek, és olyan-e Mucha Dorka prózája, mint amilyennek kikiáltják? A továbbiakban ezt igyekszem megválaszolni.

Mucha Dorka kisregénye valóban szókimondó és bátor, újszerűségét pedig a szöveg tabudöntőgető témája adja, amit már sokan kiemeltek. A regény gyakorlatilag egy szerelmi háromszöget mesél el: a helyzet pikantériája, hogy a kialakult szituációban a névtelenségbe burkolódzó elbeszélő, az elbeszélő tanára, illetve a *Tanár úr* felesége van, és megjelenik még a főhős barátja is, Bálint. A könyv feléig részben a szokatlan helyzet, részben a szereplők közhelyessége miatt az az érzése az olvasónak, mintha egy álmodozó tini gondolataiba látnánk bele, amelyekben a nem túl szorgalmas, de annál szebb egyetemista diák klisés körülmények között találkozik a tanárával, persze vizsgán, ahova ráadásul másnaposan érkezik meg, miután egész félévben nem járt az órájára. Majd egy jó felelet után a tanár úr egy cetlire ráírja a

---

1 Mucha Dorka: *Puncs*. Budapest, 2019, 21. Század Kiadó.

telefonszámát, amelyet a szöveggyűjteménybe rejtve ad oda a diáknak. Nyilván a tanár úrról hamar kiderül, hogy „a folyosón a lányok teljesen odavoltak érte, mind kivágott ruhában jött. (...) Innen lehetett tudni, hogy jó pasi a tanár.” Ráadásul nem csak jóképű, sikeres, hanem igényes, rendezett, és a környezetére is nagy hangsúlyt fektet: „a szoba tágas és túl világos, halkan szól a rádió, friss virágok vannak egy vázában, hatalmas könyvespolc teljesen megpakolva, rajta egy menő régi írógép. A szobájából ítélve, ő a tanszéken a jani.” A tanár úr igazi férfi, senkivel össze nem téveszthető macsó: „Ő eközben leveszi a zakóját, a karosszék háttámlájára teszi, feltűri az ingujját, mint egy bokszoló. Talán csak flesselem, de befeszíti a bicepszét.” De ha csupán ennyire egyszerű és egysíkú lenne a regény, akkor nem is fecsérelnék több időt rá, csakhogy amint egyre mélyebbre haladunk a mű világában, korunk súlyos problémáival szembesülhetünk: az üzleti alapon szerveződő kapcsolatokkal és a huszonevesek állandó szorongásával.

A regény folyamán az olvasó egy kiábrándító világba csöppen bele az elbeszélővel együtt, aki a tanárával való kapcsolata által egy számára is eddig idegen világban próbál többé-kevésbé sikeresen navigálni. Az elbeszélő akaratán kívül, a naivitása és sodródása által egy sugardaddy-sugarbaby kapcsolatba kerül. Az efféle kapcsolatok – amelynek értelmes magyar fordítása nincs – jóval idősebb, vagyonos férfiak és fiatal, vonzó lányok között jönnek létre, amelyekben az anyagi javakkal rendelkező fél gyakorlatilag megvásárolja a másik fél fiatalágát és társaságát. A tanárral való szexuális kapcsolat azonban egy jobb jegy érdekében a regény világában nem szokatlan dolog, csupán az elbeszélőnek újszerű, hiszen a nyelvjárásgyűjtésre utazó, ilyen téren tapasztaltabb diákok már a buszon evidenciaként kezelik, hogy itt senki nem csak kirándulni jött, „itt mindenki csak azért van, hogy megdugassa magát egy jobb jegyért”, és az elbeszélőt is hevesen faggatják, hogy „kihez jött”. A regény címe is erre a jelenségre hívja fel a figyelmet, és konkrétan utal arra a pár évvel ezelőtt induló magyarországi honlapra, amely felületet biztosít a hasonló kapcsolatok kialakítására, és amely ellen fiatal írók és képzőművészek is nyílt levélben tiltakoztak, hiszen ahogy levelükben fogalmaztak „A sugar daddy és sugar baby kampány az emberi méltóságot minden lehetséges vonatkozásban sérti, a szexualitást áruként kezeli, és a fiatalok számára méltatlan és

veszélyes perspektívát kínál.”² Fontosnak tartottam ezt a kis kitérőt megtenni, hiszen ez a regény által körvonalazott fő probléma. A címen kívül pedig a *puncs* a regény folyamán is feltűnik, amikor például Amarilla, az elbeszélő lakótársa próbálja meg tanácsokkal ellátni a főszereplőt, és megállapítja: „szerintem ez a puncsos élet eléggé kilátástalan”. Jól látható tehát a téma korunkban megkerülhetetlen volta, aktualitása, ám tabu jellegéből adódóan valóban bátorság kell irodalmi feldolgozásához, ami kellőképpen megvolt Mucha Dorkában, és jól nyúlt hozzá.

Az elbeszélő személyében azonban egy szorongó, stresszes vagy csak kellemetlen helyzetben önmagában számoló fiataalt ismerünk meg, aki mintha a saját élete fölötti irányítást elveszítve végig sodródna az árral. Felhívja a tanárát, mert az megadja neki a számát, elmegy vele randizni, mert elhívja, közben a barátjával is együtt van, miközben nem szereti. Szorongását állandó számolgatással oldja, illetve kényszeres cselekvésekkel: „Tudod mi a bajom a bársonnyal? (...) Nézd meg, ha most elveszem a kezed, akkor ott marad minden ujjadnak a nyoma. (...) Van bennem egy hang, ami azt mondja, hogy azonnal simítsam el, tüntessem el, nehogy más is meglássa.” És ebben látom a regény másik gyengeségét: adott néhány lelkileg terhelt, tönkretett szereplő (az elbeszélő, illetve a tanár úr felesége, Barbara), akikről semmit nem tudunk, csak amennyi épp történik velük a százötven oldalon, meg azt, hogy az nekik nagyon rossz.

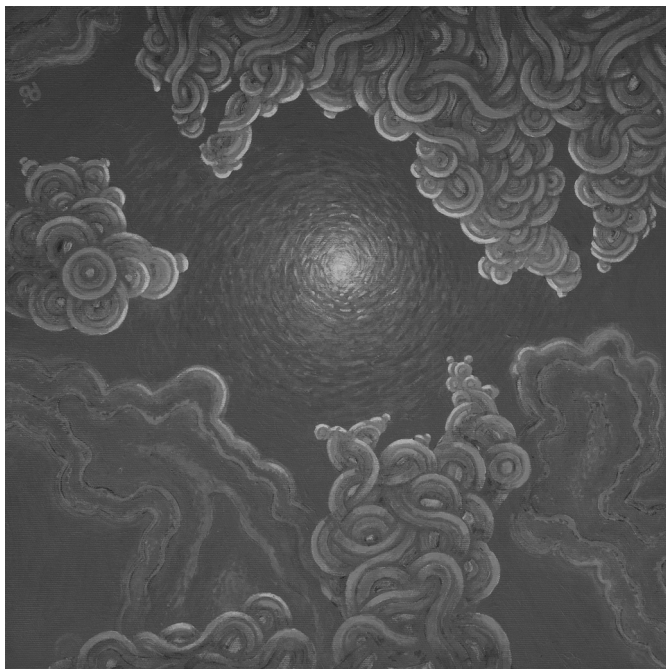
Nem derül ki, mi a baja a főszereplőnek, miért szorongó, persze ezt könnyű lenne elintézni a manapság divatos *egzisztenciális szorongás* címkével, de úgy érzem, ez sem eléggé reflektált a szövegben, és az is kérdés marad, hogy Barbara, a tanár úr felesége miért marad vele a folyamatos megcsalások után is, hiszen már a regény elején beszámol Barbara az elbeszélőnek a férje egy korábbi afférról, aki iránt ráadásul a testi kapcsolatot is meghaladó érzelmeket táplált: „Krisztit valami szigetre vitte el, vett neki rubinmedált is, és fizetett neki valami kis garzont a Szondi utcában. Na, az szerelem volt.” És hiába van az elbeszélőnek is néha büntudata a tanár felesége miatt, és hiába gondolja végig többször, hogy épp tönkreteszi valakinek az életét, nem hagyja abba a kapcsolatot. Viszont amikor megjelenik a színen Barbara, és

---

2 https://index.hu/belfold/2017/10/21/muveszek_tiltakoznak_a_puncs.hu_ellen/

megkéri, hogy ne utazzon el a tanárával, akkor hallgat rá. Így a regény elolvasása után az az érzésem, mintha egy kocsmában egy ittas ismeretlen zúdítaná rám mindenféle kontextus nélkül a problémáit, aki miután mindent elmondott, egyszerűen továbbáll, én pedig kissé értetlenül figyelem távozását. Ez főleg annak a tekintetében zavaró, hogy Mucha Dorka szókimondó, bátor stílusa magával ragad, és szívesen olvasná az ember a történet egy részletesebb, hosszabb verzióját.

Abban, hogy ez a kisregény valóban az „utóbbi évek egyik legerősebb debütálása” lenne, nem vagyok biztos, abban viszont annál inkább, hogy Mucha Dorkára érdemes lesz figyelni, és követni jövőbeni megjelenéseit, mert hibái ellenére is ígéretes szerzőként mutatkozott be *Puncs* című kötetével.

Felhőséta II. (akril, vászon, 40 x 40 cm, 2017)